

PAS PÅ PENGENE

Fire animationsfilm om IT-sikkerhed

Lærervejledning – Pengeuge 2016

Pengeuge 2016 sætter fokus på unges sikkerhed på nettet. Fire animerede kortfilm, som hver især varer ca. et minut, fortæller historierne om hovedpersonerne Tobias, Lisa, Benjamin og Emma. De kommer ud for lidt af hvert, fordi de ikke har styr på sikkerheden på nettet.

Filmene foregår i et fortegnede og overdrevet tegneserie-univers, som skal understrege filmenes pointe: Brug din sunde fornuft, når du er på nettet – ellers kan det gå grueligt galt.

Filmene kan med fordel benyttes i undervisningen til en snak om elevernes erfaring og viden, da de på humoristisk vis fortæller, hvad du skal være opmærksom på, når du på nettet.

Nedenfor finder du uddybende information og forslag til spørgsmål til eleverne. Eleverne kan også teste deres sikkerhed på Pengeuge.dk/sikkerhed, hvilket kan danne grundlag for en god snak på klassen.

1. Sådan handler du sikkert på nettet

Danskerne er vilde med at handle på nettet, og det er specielt koncertbilletter, rejser og tøj, vi fylder i vores digitale indkøbskurv. Blandt de 15-19-årige har 96 % prøvet at handle online.

Hvad er truslerne ved at handle på nettet?

Knap halvdelen af de unge i alderen 15-19 år har oplevet, at noget gik galt i forbindelse med et

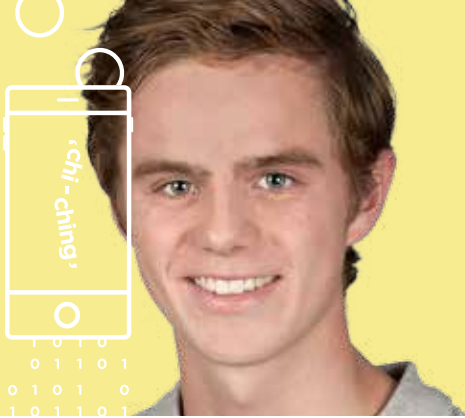
køb på nettet, viser tal fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Derfor er det vigtigt at klæde de unge på til at handle sikkert på nettet, så de kan genkende en falsk hjemmeside, et lidt for godt tilbud og en utroværdig kilde. Som en hjælpende hånd til at spotte faresignaler kan eleverne med fordel lære at benytte redskaber såsom www.trustpilot.dk eller den danske certificeringsordning for webshops www.emaerket.dk. Ved at gå ind på én af de to hjemmesider, kan de unge søge og få oplysninger om troværdigheden ved den hjemmeside eller vare, de er ved at købe.

Se animationsfilmen om Tobias, som glemmer at tage de nødvendige forholdsregler ved nethandel på pengeuge.dk/sikkerhed.

Forslag til elevspørgsmål

Har I prøvet at handle på nettet? Kender I nogen, som er blevet snydt, efter de har handlet på nettet? Hvis ja, hvad skete der?

- Hvad skal du kigge efter, når du vil tjekke, om en internetside er ude på at snyde dig?
(*E-mærket, sikker betalingsmetode, en troværdig kilde, kontaktinformation, en lille hængelås til venstre for web-adressen etc.*)
- Hvad er E-mærket?
(*En mærkningsordning, som garanterer, at web-shoppens lever op til gældende dansk lov og løbende kontrolleres.*)
- Hvad betyder det, når der er en lille hængelås til venstre for web-adressen på en hjemmeside?
(*At du befinder dig på en sikker side.*)

- Hvorfor skal du ikke betale med bankoverførsel i en web-shop?

(Fordi du ikke kan få dine penge igen, hvis du opdager, at du er blevet snydt).

2. Beskyt personlige oplysninger

De 13-15 åriges store forbrug af online medier betyder, at de er i stor risiko for identitetstyveri. Derfor er det afgørende at lære dem vigtigheden af at beskytte personlige oplysninger.

Hvad er truslerne ved ikke at beskytte personlige oplysninger?

Identitetstyveri er generelt et stigende problem i Danmark. I 2014 oplevede flere end 34.000 danskere, at deres personlige oplysninger blev misbrugt. De to mest centrale råd til beskyttelse mod identitetstyveri handler om at have stærke adgangskoder og varsomhed omkring, hvem man deler personlige oplysninger med. Specielt cpr-nummeret skal man holde for sig selv.

Se animationsfilmen om Lisa, der glemmer at beskytte sine personlige oplysninger og havner i et værre økonomisk rod på pengeuge.dk/sikkerhed.

Forslag til elevspørgsmål

Kender I nogen, som har været udsat for identitetstyveri?

- Hvorfor tror I, at unge mennesker er mere udsat for identitetstyveri end andre aldersgrupper?
(Fordi de er meget aktive online).
- Hvordan laver man en stærk adgangskode?
(Mindst otte bogstaver, både store og små bogstaver, tal og specialtegn).

3. Sikker opbevaring og brug af nøglekort (NemID)

NemID er en central del af den personlige digitale kommunikation med både det offentlige og en lang række private virksomheder. I Danmark har de unge mulighed for at få et NemID, når de bliver 15 år. Derfor er det afgørende, at de unge i en tidlig alder lærer, hvordan de håndterer NemID og beskytter nøglekortet og de personlige oplysninger, som it-krimelle kan få adgang til.

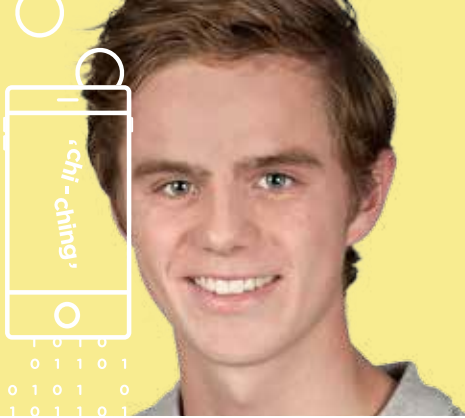
Hvad er truslerne ved NemID?

Phising kaldes en af de mest anvendte metoder til at lokke oplysninger om adgangskode og nøglekort. Det sker typisk ved modtagelse af en mail eller en sms, der forestiller at komme fra en bank eller offentlig myndighed. Her får du eksempelvis at vide, at dit NemID er blevet spærret, og at du skal logge ind via det tilsendte link. Du kan også blive bedt om at sende et foto eller en kopi af dit nøglekort. Hvis svindlerne har held med at opsnappe en adgangskode til NemID og måske oven i købet får fat i dit nøglekort, kan det få store økonomiske konsekvenser.

Se animationsfilmen om Benjamin, der håndterer sit NemID-kort forkert og kommer i økonomiske problemer på pengeuge.dk/sikkerhed.

Forslag til elevspørgsmål

- Hvorfor er det vigtigt, at du ikke tager et billede eller laver en kopi af dit nøglekort?
(Nøglekortet må ikke digitaliseres. Det er en ekstra sikkerhedsforanstaltning for din egen skyld, der gør det sværere at misbruge og få adgang til dine personlige oplysninger).

- Hvordan laver du et sikkert kodeord?
(Mindst otte bogstaver, både store og små bogstaver, tal og specialtegn).
- Hvor ofte skal du skifte dit kodeord?
(NemID anbefaler at skifte koden med jævne mellemrum).
- Kan I komme med eksempler på, hvordan I kan se, at en mail eller sms er phishing?
(Stavefejl, dårligt sprog. Banker eller offentlige institutioner vil desuden aldrig bede dig om at oplyse personlige oplysninger eller om at få tilsendt fotos af et nøglekort eller sende et direkte link, hvor du skal anvende NemID).

4. Digital Post

I 2014 trådte en ny lov om Digital Post i kraft. Loven betyder, at alle danskere over 15 år modtager digital post fra det offentlige. Når du er tilmeldt, kan du også modtage digital post fra fx din bank, læge, arbejdsplads eller politiet. De seneste tal viser, at 89 % af danskere over 15 år er tilmeldt Digital Post.

Hvad er truslerne ved Digital Post?

Holder du ikke løbende øje med din digitale indbakke, risikerer du at gå glip af vigtig information. Det kan være vigtige beskeder fra det offentlige, som du skal reagere på inden for kort tid. Derfor er det afgørende at lære de unge at tjekke deres digitale post løbende og få det gjort til en rutine i en tidlig alder. Et godt tip er at tilmelde sig det offentliges sms-service. Så får du besked, hver gang den digitale post klikker ind.

Se animationsfilmen om Emma, der kommer i store økonomiske vanskeligheder, fordi hun glemmer at tjekke sin digitale post på pengeuge.dk/sikkerhed.

Forslag til elevspørgsmål

- Hvordan kan du blive mindet om at tjekke din digitale post?
(Du kan få en sms eller mail, hver gang der er ny post i den digitale indbakke).
- Hvem får du post fra i din digitale indbakke?
(Alle offentlige institutioner samt private virksomheder, hvor du selv har tilmeldt dig).
- Hvad kan der ske, hvis du ikke tjekker din digitale post?
(Du risikerer at overse vigtig information fra det offentlige, dit arbejde eller i værste fald overse bøder, som kan koste dig dyrt).

Links

Find mere om emnerne her:

- www.Pengeuge.dk/sikkerhed
- Digitaliseringsstyrelsen: www.digst.dk
- NemID: www.nemid.nu
- www.Borger.dk
- Medierådet for Børn og unge: www.medieraadet.dk
- Rådet for Digital Sikkerhed: www.digitalsikkerhed.dk